

Fake news-urile săptămânii

Maior Bogdan Oproiu
Observatorul Militar Nr.21/2020

Trecem printr-o perioadă dificilă; mai mult închiși în casă, cu fonduri diminuate, unii rămași fără serviciu, neștiind ce ne așteaptă în viitorul apropiat. Dar, într-o lume plină de informații contradictorii, disponibile la un clic distanță, ce putem să facem? Ne adaptăm! Doar că adaptarea poate însemna și acceptarea iar apoi promovarea unor minciuni care, prin repetare și înmulțire, ajung să ne afecteze pe toți. Sunt câteva motive, identificate de psihologi, care ne predispun să acceptăm, la un moment dat, orice informație falsă ca fiind adevărată, indiferent cât de grosolană este minciuna pe care o promovează, tocmai din nevoia de certitudini pe care o resimțim fiecare dintre noi.

În săptămâna ce a trecut, unul din subiectele alarmiste care au suscitât discuții și au dus la dezinformări în spațiul public a fost legat de măsurarea temperaturii la intrarea în supermarketuri. Site-ul misreport.ro, care analizează fake news-urile și dezinformările din spațiul public românesc, aduce în discuție o postare de pe Facebook, a unui chirurg plastic, medicul Adina Alberts, care a fost distribuită de peste 2.000 de oameni doar de pe pagina ei, și în care aceasta își exprimă dezacordul cu privire la verificarea temperaturii, afirmând: Și nu pentru că ar fi nocivă tehnologia minim invazivă bazată pe raze infraroșii (exact ca la telecomandă), deși eu nu mi-aș lasa niciodată copilul în bătaia telecomenzii... Mă rog, asta este altă discuție, pentru că dacă ți se ia temperatura în acest mod, de 10 ori pe zi, vreo câteva sute de zile la rând, nu mai e chiar un nimic. Afirmăția nu face diferența între modalitatea de funcționare a telecomenzii, care emite lumină infraroșie și termometru cu infraroșu, care preia radiația infraroșie transmisă de corpul uman și o transformă în căldură, pe care o exprimă apoi în valori de temperatură. Ca să știți, lumina soarelui este compusă din radiație termică ce este mai mult de jumătate radiație infraroșie. Un simplu bec convertește 10% din energia electrică în lumină vizibilă și 90% în radiație infraroșie. Dacă becul nu ne omoară, nici verificarea temperaturii, chiar luată de 10 ori pe zi, vreo câteva sute de zile la rând, nu ne va ucide. Deși, de ce ar merge cineva la supermarket de 10 ori pe zi, e greu de înțeles...

Un alt medic generalist de profesie, politician de fapt, Cătălin Rădulescu, afirmă că prin termoscanare se accesează toate datele personale. Dovadă că afirmațiile sale sunt făcute fără acoperire este și faptul că deputatul face confuzie între termoscanare și măsurarea temperaturii. De-a lungul timpului, politicianul a mai făcut afirmații controversate, cum ar fi amenințările cu utilizarea unei "mitraliere AKM" împotriva unor demonstranți. Deputatul a fost suspendat din propriul partid timp de șase luni pentru acea afirmație. Tot el a fost condamnat definitiv, în decembrie 2016, de instanța supremă, la un an și șase luni de închisoare cu suspendare pentru dare de mită și efectuare de operații financiare ca acte de comerț, incompatibile cu funcția. Nivelul de credibilitate al celor care emit teorii publice ar trebui să fie mereu analizat în mintea noastră atunci când le promovăm ideile.

O altă știre falsă care s-a viralizat prin intermediul site-ului incorectpolitic.com afirmă că Organizația Mondială a Sănătății i-ar fi oferit președintelui Madagascarului 20 de milioane de dolari pentru a otrăvi un produs din plante pe care acesta îl promovează ca remediu pentru Covid-19. Știrea, pornită de la un ziar din Tanzania, a fost dezmințită chiar de purtătorul de cuvânt al președintelui Madagascarului. Articolul din site-ul amintit oferă un link către site-ul <https://www.worldometers.info/coronavirus/> pe care-l aduce ca martor la eficacitatea "remediului" prin faptul că în insula din estul Africii nu a murit nimeni de Covid. Am accesat site-ul worldometers și am descoperit că și în Madagascar sunt bolnavi de coronavirus și au murit oameni din această cauză. O minciună, așadar, completată cu alte minciuni. Totul este ușor de demontat, dacă avem răbdarea și timpul necesare verificării informațiilor de acest fel. Și această știre este preluată tot pe pagina de Facebook a medicului estetician amintit mai sus.

În Republica Moldova, există două mitropolii. Biserica Ortodoxă din Moldova (BOM), aflată sub jurisdicția Patriarhiei Moscovei, este una dintre ele, iar cealaltă este Mitropolia Basarabiei, aflată sub jurisdicția canonică a Patriarhiei Române. BOM are și ea o parte de contribuție în răspândirea fake news-urilor pornite din Rusia. Într-o scrisoare trimisă autorităților de mitropolitul Vladimir, conform Radio Europa liberă, acesta îl acuză, în ton cu dezinformarea din ultimele două luni, pe Bill Gates, de a fi principalul responsabil pentru crearea tehnologiei de microcipare a populației prin intermediul unui vaccin care să introducă în trup nanoparticule care reacționează la undele transmise de tehnologia 5G și permit sistemului să îl controleze pe om de la distanță. Prelatul îl acuză pe Bill Gates de moartea a jumătate de milion de copii în India, în urma vaccinării – firește, o minciună grosolană. De numele lui Bill Gates se leagă o întreagă campanie de dezinformare, care, de curând, a inclus-o și pe soția sa, Melinda Gates. Un site rusesc, analizat de euvdsinfo.eu, promovează, în mai multe articole, imaginea Melindei Gates ca fiind satanistă, pe motiv că ar fi purtat un crucifix cu capul în jos, la un interviu televizat la care a participat de curând. Ca urmare a articolelor de acest fel, traficul pe site-ul rusesc a crescut de peste 400 de ori, spune site-ul Uniunii Europene care deconspiră cele mai răspândite fake news-uri care circulă în UE.

Un studiu publicat la 15 aprilie de o rețea online de activism global, AVAAZ (https://secure.avaaz.org/campaign/en/facebook_coronavirus_misinformation/), după monitorizarea timp de două luni a rețelei sociale Facebook, afirmă că dezinformări periculoase în legătură cu coronavirusul au fost distribuite de 1,7 milioane de ori și vizualizate, estimativ, de 117 milioane de oameni. Asta doar ca să știți la ce să vă așteptați. Este bine să urmăriți site-uri care vă oferă informații corecte și să le tratați cu circumspecție pe acelea care și-au făcut un obicei din a prezenta minciuni sau jumătăți de adevăr ambalate într-o avalanșă de minciuni.

Nu putem funcționa prea mult timp bine, dacă nu știm ce ne rezervă ziua de mâine. Angoasa pe care ne-o creează necunoscutul ne copleșește. Avem nevoie de sens și de o explicație cât de cât logică pentru orice eveniment, chiar produs întâmplător. Apoi, mulți dintre noi nu au timp, nici răbdare pentru a studia în profunzime subiectele care apar zilnic în discuție publică. Atunci suntem tentați să acceptăm prima explicație care ne ajută să tragem o concluzie cu privire la o problemă. Lipsa educației este o altă variabilă în această ecuație. Informațiile insuficiente pe care le avem ne fac să cădem ușor în plasa unor explicații care, pentru un cunoscător în domeniul respectiv, sunt pure aberații. Lipsa de educație este combinată și cu tendința de a crede afirmații care sunt transmise într-un limbaj ceva mai complicat și par a fi profunde. Validarea, măcar în parte, a propriilor credințe și idei este un alt motiv pentru care suntem dispuși să acceptăm o teorie conspiraționistă sau alta, fără să o mai trecem prin filtrul rațiunii. Nu în ultimul rând, lipsa de încredere în autorități, destul de accentuată la noi, ne face să ne îndoim sau să refuzăm informațiile oficiale primite și să acceptăm mai ușor orice altă variantă care o contrazice pe cea oficială.